

ODGOVOR NA ČLANEK VIKIJA GROŠLJA V JANUARSKI ŠTEVILKI PV

ŠE ENA RESNICA O ANAPURNI

MIHA KAJZELJ

Bojim se, da bo **Viki Grošelj** ob pričujočem članku še bolj razočaran nad lansko odpravo, pa tudi nad mano, vendar čutim dolžnost, da ljudi, mlade in malo manj mlade, ki so po svojih močeh garali na Anapurni, očistim nepotrebnih očitkov, ki jim jih je naprtil Viki. Nepotrebnih zato, ker je nesmiselno pogrevati razprtije, do katerih nujno pride na odpravi, še posebno, če je neuspešna. Glede na to, da sem se z Vikijem na odpravi razumel zelo dobro, sem toliko bolj presenečen nad njegovim pisanjem. Viki se v svojem članku postavlja v vlogo nesojenega heroja, ki ima pravico udariti po vseh, ki ob koncu odprave niso več hoteli plesati po zvokih njegove kitare. Razočaran nad našo samovoljnostjo zavzame nivo nizkih udarcev in krivic, ki je za človeka s tolikšnim ugledom med slovenskim planinstvom nedopusten. Prepričan sem, da bi o tej odpravi člani lahko napisali še deset podobnih užaljenih pričevanj, kot je Grošljevo, v katerih bi polarno prikazali posamezne ljudi.

Tudi moja zgodba, ki sicer v veliki meri povzema mnenja večine oškodovanih članov iz Vikijevega članka, bo prikazala le delno resnico; trudil pa se bom biti čimbolj objektivni, kajti če smo se že lotili pogrevanja, je najbolje resnici priti čimbolj do dna.

PODCENJEVANJE IN PRECENJEVANJE

Mladi smo se na odpravo pripravljali intenzivno kot še nikoli — z vročo željo osvojiti Anapurno. Še nobeno sezono nismo splezali toliko težavnih smeri v naših gorah in v Alpah. Na odpravo smo odhajali res dobro pripravljani in motivirani v upanju, da imamo sposobno vodstvo, ki bo s pravilnim vodenjem skrbelo za dober potek odprave.

O Angleški smeri, ki smo jo nameravali splezati, nismo vedeli kaj dosti. Na voljo nam je bila groba shema poteka smeri z vrisanimi tabori in njihovimi višinami in na prvi pogled se je to zdelo dovolj. Angleži so steno splezali leta 1970 pod vodstvom slovitiga **Boningtona**. V njihovi ekipi je bilo 11 izkušenih in izredno vzdržljivih alpinistov, ki jim je do tabora 4 pomagalo 6 šerp in 9 pomočnikov — nealpinistov. Goro so oblegali 60 dni in eni navezi je uspelo priti na vrh. Vedeli smo tudi to, da je leto pred nami (1991) smer ponovila močna poljska mednarodna odprava s 35 člani. V 40 dneh garanja so dosegli vrh. Med drugimi je bila uspešna tudi **Wanda Rutkiewicz**.

Naša odprava je štela 11 alpinistov, od tega jih 5 še ni imelo izkušenj z višino, na voljo pa smo imeli približno 30 dni časa. Na gori so nam pomagali 2 šerpe in sirdar. Viki je bil mnenja, da bomo smer splezali v največ treh tednih. Če samo površno preletimo te številke, potem vidimo, da je šlo v primeru naše odprave ali za podcenjevanje cilja ali pa za precenjevanje mlajših članov; starejši so se poznali že iz prejšnjih odprav. K podcenjevanju spada tudi to, da se nihče ni pozanimal o težavah, ki so jih imeli eno leto pred nami Poljaki, niti nismo o steni povprašali naših alpinistov, ki so bili v isti smeri leta 1983 prav tako neuspešni. Takšna ignoranca do sicer lahko dosegljivih podatkov prav gotovo pomeni veliko precenjevanje ekipe. Račun brez krčmarja, da bodo mladi alpinisti delali čudeže, se seveda ni obnesel.

MLADI NISO »LEVAKI«

Plezanje nad taborom 2 je bilo tako strmo in naporno, da smo na konec fiksni vrvi prihajali izmučeni. Tam pa se je še začelo pravo plezanje in napanjanje novih vrvi. V enem letu, odkar so bili tu Poljaki, so se razmere tako spremenile, da smo le sem in tja naleteli na kakšno poljsko fiksno vrv. Ena od njih je bila napeta po zraku čez žleb, po katerem smo plezali. Prav neverjetno se je zdelo, da so ob njej nekoč plezali. Naklonina ni nikoli padla pod 60 stopinj, na več odstavkih pa se je gibala od 80 do 90 stopinj. Pogoste so bile prečnice v obupnih razmerah pod sneženimi previsi, ne da bi imeli kakršnekoli možnosti za varovanje, v takih okoliščinah pa smo tvegali zares veliko.

Spomnim se sneženega previsa, pod katerim sem se znašel. Ker nikjer drugje nisem našel boljšega prehoda, sem moral splezati čez en. Ratišči cepinov sem zarinil nad previs in ko sem dereze zapičil v rob previsa, nekam v višino komolcev, se mi je desni cepin premaknil. Za trenutek sem se že videl, kako letim navzdol proti Slavcu, ki me je varoval. Zadnji klin je bil nabit 5 metrov pod mano in verjetno ne bi zdržal padca. Na levi roki sem zadržal težo telesa in premaknjeni cepin zabil višje, kjer je bila na sneženi podlagi zaplata vodnega ledu. Počasi sem se potegnil navzgor, se z nogami postavil v normalen položaj in kmalu zavrtal dober ledni klin, ob katerem sem si lahko oddahnil. Pri tem klinu sva za tisti dan s Slavcem končala napanjanje fiksni vrvi.

Na višini 6600 metrov ti takšno plezanje pobere ogromno energije in gibe, ki bi jih moral delati

dinamično, delaš z zaostankom in s prevelikim naporom. Toliko sem tvegala samo še doma v plezalnih vrtilcih in predstavljam si, da so podobne norosti počeli tudi drugi. Večino fiksnih vrvi nad taborom 2 smo napeli mladi plezalci ter **Filip Benc** in **Iztok Tomazin**. **Viki Grošelj** in **Stipe Božič** sta pod največjimi težavami vedno obračala, ker so bile zanju tehnično prezahtevne. Viki je dejansko na teh mestih »pravočasno odskočil pred silovitim zagonom mladih« oziroma se nam je pametno umaknil ter prihranil moč za pozneje. Prvoborec tega grebena je bil vsekakor **Benjamin Ravnik**, ki je splezal 40 metrov visok raztežaj v obupnih razmerah. Na tej višini je to trdo garanje in sam sem se čudil, kako mu je to uspelo.

DVE PLEZALNI RAZLIČICI

Po svojem drugem poskusu v grebenu sta Viki in Stipe odnehala pri mojem lednem klinu in Viki je izjavil, da ne bo več poskušal v Angleški smeri, ker je to zanj pretežko. Istočasno, ko se je šla v greben borit naveza Jamnik-Ravnik, za njima pa sta v tabor 2 prihajali še dve navezi, sta Viki in Stipe pripravila svojo osebno opremo, ki smo jo imeli navado puščati v taboru 2, in jo odnesla v bazo — dokaz torej, da se res nista več mislila vračati v steno. Ob tem Viki — tehnični vodja — še ni nikomur povedal, da je poskusa v Angleški smeri praktično konec, fantje pa so se šli borit v prazno. To je najhujše, kar se lahko zgodi človeku: če namreč zve, da je nekaj počel popolnoma zastonj. Viki pa je medtem že razmišljal o varianti B. Dejstvo, da ne moreš zaupati v lastnega vodjo, je fantom bolj vzelo zagon kot pa snežni udar in francoska drama. In tudi če smo nekateri, ki nismo bili oškodovani pri tem, še imeli energijo za varianto B, je ta počasi splahnela ob neizpodbitnem dejstvu, da je bil kolektivni duh odprave za vedno uničen.

Poskus Vikija in Stipeta v tej drugi varianti je bil le pesek v oči. Viki je celo sam dejal, da gresta pogledat, kakšen je videti prehod na sedlo desno od glavne stene; če ne drugega, da bosta vedela za drugič. Spričo njunega počasnega napredovanja smo kmalu vsi vedeli, da nimata nobenih možnosti za uspeh. Po uspelem prekanju zelo težkega ledenika bi namreč morala preplezati 1000 metrov zasneženega pobočja do sedla, nato pa 4 kilometre grebena na višini nad 7000 metrov.

Medtem ko sta bila Viki in Stipe v ledeniku variante B, so po nebu priplavale ovčice, ki so pomenile novo poslabšanje in to je onemogočilo njun vzpon. Ob tem znaku smo mladi alpinisti soglasno ugotovili, da ni za nikogar več nobene možnosti, da bi osvojil Anapurno. Za tak vzpon v alpskem slogu so potrebni spočito telo, čista

glava in dobre razmere, med nami pa sta vladala razočaranje in gnev; nekateri sploh niso več hodili na skupne obede v jedilnico. Odprava je bila popolnoma razklana. Vsi smo vedeli, da je konec, le nekateri si tega niso hoteli priznati. Naš odhod — odhod glavnine je bil do drugih, ki so še želeli poskušati, sicer nepravilčen, vendar se nam je zdel popolnoma naraven. Življenje zadnjih dni je namreč postalo mōra, ki jo je lahko pregnala samo sprememba: pot stran iz baze, navzdol, v drug svet. Zavedam se, da je bil ta korak nepravilčen, vendar se mi zdi to precej manj hudo kot pa manipulacije in celvo ponižanja, ki so jih nekateri doživeli od vodstva med odpravo. Zato nas tudi ni preveč zanimalo, kaj si kdo misli o našem odhodu.

PRIHODNOST HIMALAJIZMA

V imenu mladih članov odprave lahko povem, da motivacije in neizčrpne energije mladih nikoli ne zmanjka, če jo usmerjajo zdravi in pošteni medčloveški odnosi. Težko pa je oprostiti Vikijeve cinizem, ko omenja **Filipa Benceta** in **Robija Supina**, ki sta »baje« iz zdravstvenih razlogov zapustila bazo. Povedati je treba, da je zdravnik Filipu zaradi resnega vnetja ledvic svetoval, da gre v dolino, prav tako pa Robiju, ki je imel potem še en mesec doma težave z želodcem.

Mislím, da vzrok za slabe odnose na odpravi ni bil razkorak med generacijami, ampak razkorak med ljudmi in ljudmi. Prezgodaj pa je še za postavljanje trditev, da slovenski himalajizem nima prihodnosti zaradi nesposobnosti in nemotiviranosti mladih alpinistov; problemi so drugje. Predvsem bi morali vrhunski alpinisti soočati pri izbiranju ciljev v Himalaji. Osvajanje osemisočakov po normalnih smereh v svetovnem merilu ni več ekstremen dosežek, zato ne bi smela biti odločujoča pri izbiri slovenskih himalajskih ciljev. Cilji slovenskega vrhunskega alpinizma so lahko le cilji slovenskih vrhunskih alpinistov. Akcija 8000+ v programu vrhunskega alpinizma pomeni zavajanje slovenske javnosti.

P. S.: Z napisanim se strinjajo člani odprave **Filip Bence**, **Vanja Furlan**, **Matjaž Jamnik**, **Benjamin Ravnik**, **Slavko Rožič**, **Uroš Rupar** in **Robert Supin**.

Od letošnjega februarja do konca letošnjega leta bo na naslovni strani Planinskega vestnika natisnjena lična oznaka, ki spominja na stoletnico slovenske planinske organizacije. Znak, ki simbolizira Jalovec, mladeniško goro iz znaka Planinske zveze Slovenije, je posebej za stoletnico SPD-PZS oblikoval naš znani gornik Janez Bizjak, dolgoletni predsednik AO Trbovlje, član uredniškega odbora Planinskega vestnika in sedanji direktor Triglavskega narodnega parka.